

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 7

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні
в контексті європейської інтеграції”,
м. Київ, МАУП, 17 листопада 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2012

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 11 від 21.12.11)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні в контексті
європейської інтеграції”, м. Київ, 17 листоп. 2011 р. / редкол.: А. М. Подо-
ляка (голова) [та ін.]. — 2012. — 382 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної
конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становлен-
ню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у
різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів
і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і су-
спільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2012

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012

Курчина Т. О.

Державне управління забезпеченням
інформаційної безпеки:
організаційно-правовий аспект 248

Левандовська Н. М.

Удосконалення методів планування
виробництва та реалізації продукції
на підприємстві 252

Маяцька О. Ю.

Соціально-психологічна взаємодія
студента і студентської групи
в аспекті формування стандартів
спільної поведінки 255

Медвідь М. Ф., Ольховик А. А.

Соціальна політика в Україні:
теорія і практика 262

Носуля О. П.

Необхідність упровадження засад
світового досвіду з проблем
організованої злочинності
та корупції в Україні 267

Пилипишин С. С.

Управління фінансами фізичних осіб .. 274

Проценко І. О.

Державний вимір освітньої
парадигми 277

Радзімовська С. Ф.

Європейська інтеграція та суверенітет
національних держав 283

Січкарь О. М.

Аналіз економічного потенціалу
підприємства 286

Стогний Е. М., Крець А. М.

Трансформація природної
и политической рент 290

Тимошин Ю. В.

Методологія аналізу державного
управління в класичних і сучасних
державно-правових дослідженнях 293

Третяк О. Л.

Служба безпеки України в системі
державного управління України 300

Чайковська Л. В., Сацевіч В. О.

Міжнародно-правова та економічна
парадигма сучасного ринку
паливно-енергетичних ресурсів 304

Бабак А. К.

Політичний режим та механізм
державного управління в Україні 308

Бурла С. С.

Підвищення соціального захисту
державних службовців як умова
забезпечення їх діяльності 312

Вахній О. В.

Основні напрями державного
регулювання суспільної моралі
в Україні 315

Гулай Л. А.

Гендерний аспект проблеми насильства
над жінками в сім'ях 319

Дубова О. О.

Реформування системи місцевого
самоврядування в умовах
євроінтеграції України 321

Сірик А. О.

Становлення правової держави
в Україні 324

Сурженко М.

Проблеми розподілу владних
повноважень в Україні
в умовах євроінтеграції 327

Черненко Ю. С.

Роль спадщини Іммануїла Канта
для становлення сучасної
української держави 330

Алжум Майсара

Інформаційна діяльність
у сфері державного управління 335

Бушин О. О.

Політична освіта в Україні
в сучасних умовах 338

Костенко А. Ю.

Регіональна політика
в Україні 340

Содель Ю. В.

Виконавча влада і місцеве
самоврядування в умовах становлення
правової держави в Україні 343

Медвідь Ф. М., Кулявець А. В.

Формування владної еліти
в Україні: питання теорії
і практики 346

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ В УКРАЇНІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 7, с. 315–318

*Виховувати людину інтелектуально,
не виховавши її морально, —
означає виростити загрозу для суспільства.*

Теодор Рузвельт

Справа належного розкриття правового регулювання захисту суспільної моралі, необхідність існування державного органу у зазначеній сфері, аналіз практики застосування нормативно-правових актів у царині захисту громадськості від нівелюючих людську гідність явищ без перебільшення є актуальною і потребуючою якнайактивнішого впровадження у життя.

Історичний розвиток українського народу зокрема та цивілізації в цілому супроводжувався виробленням особливих загальних правил, соціальних інструментів регулювання поведінки кожної людини, які гарантували збереження соціуму. Найважливішим соціальним інститутом суспільної самоорганізації є мораль. Мораль формувалась у суспільстві шляхом утвердження позитивної громадської думки і була суспільним мірилом між добром і злом.

Норми моралі не містять деталізованих правил і чітко визначених форм покарання за переступ або ігноррацію. Дотримання залежить пере-

дусім від внутрішнього переконання людини в моральності чи аморальності власної поведінки або вчинків. Провести межу між індивідуальним і соціальним характером моральних вимог неможливо, оскільки їх елементи органічно переплітаються.

Духовні цінності і моральні норми становлять фундамент первинних сенсів суспільного буття, є найвищим рівнем регуляції соціальних процесів, формують усталену систему суспільних відносин і зміцнюють соціум. Однією з причин занепаду суспільства є втрата універсальної ціннісної системи, що спирається на вищі духовні та моральні абсолюти.

Історичний досвід свідчить: неухильне зростання життєвого добробуту, військової могутності та міжнародного авторитету держави залежить від світської влади, яка, дбаючи про високий рівень моральності, узгоджує внутрішню і зовнішню політику з духовними авторитетами. Сучасне становище суспільної моралі в Україні викликає занепокоєння. Некеровані соціально-по-

літичні пертурбації уможливили нехтування етичними нормами, традиційними моральними та духовними цінностями. Девальвація всієї ціннісної системи супроводжується двома негативними тенденціями: соціальною пасивністю значної частини населення і крайньою активізацією маргінальних угруповань. Нинішній негатив безпосередньо пов'язаний із легкодоступністю низькопробної теле-, радіо-, відеопродукції, музичних та художніх творів, друкованих матеріалів, іншої інформації, що впливає на психічний розвиток особистості. Унаслідок цього, споконвічні чесноти **добро, честь та справедливість** нівелюються й стають другорядними [2; 4].

Морально-духовні цінності українського народу згідно з Законом України “Про основи національної безпеки України” належать до складових національної безпеки. Відповідно до його вимог розвиток духовності, моральних засад, інтелектуального потенціалу українського народу, зміцнення фізичного здоров'я нації є пріоритетними для національних інтересів.

Функції держави і проблема захисту суспільної моралі

Одним з призначень держави є формування етичних стандартів суспільного життя. Управлінський апарат та найвищі посадовці не повинні нав'язувати ідеологічні вподобання, втручатися у приватне життя, вимагати конкретної реакції. Основним завданням держави є реалізація прав і свобод людини, які сприяють розвитку суспільства та творчій ініціативи.

Держава не має права втручатися у суспільну мораль. Її завдання поля-

гає у здійсненні діяльності органами державної влади, місцевого самоврядування, попередження і недопущення виробництва і розповсюдження продукції та показу видовищних заходів, які завдають шкоди суспільній моралі, регулювання виробництва і розповсюдження продукції сексуального та еротичного характеру, продукції, що містить елементи насильства та жорстокості, показу видовищних заходів. Наявність та дотримання норм моралі гарантують суспільну довіру [2].

На сьогодні головним завданням урядових структур та патріотично налаштованої громадськості є недопущення актів приниження національної гідності українців у цілому й окремо взятої особи, зокрема, посягань на релігійні святини, державну символіку, культивування духу нетерпимості, жорстокості, насильства, зневаги до принципів права та моральних цінностей, пропагування українофобії, посягань на територіальну цілісність держави. Події ж кількох останніх десятиліть поставили під сумнів увесь попередній досвід людства. Це втручання в особисте життя, побутова нецензурщина, доступність порнографії і пропагуючих насилля та жорстокість матеріалів [4].

Обов'язком держави є справжнє переймання справою піднесення культури та духовності українського народу, утвердження здорового способу життя та належного стану моральності в суспільстві. Пріоритетними у справі виховання українців мають бути національні та загальнолюдські уявлення про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, со-

вість, справедливість, народні традиції, звичаї, етичні норми і правила поведінки, що склалися у суспільстві. Державні інституції зобов'язані аналізувати суспільні процеси і передбачати можливі тенденції. Сутністю держави є забезпечення рівноваги моральних інтересів — особистої свободи людини та загального блага. У цьому коридорі, рамками якого є, з одного боку, право на свободу слова, вільне поширення інформації, свободу підприємницької діяльності, а з другого — вимоги ст. 13 Конституції України, в якій зазначено, що власність зобов'язує (у тому числі і власника ЗМІ) поважати українське законодавство. Третій вимір цього коридору — обов'язок держави забезпечити реалізацію ст. 3 Конституції України, відповідно до якої людина, її честь та гідність визнаються найвищою цінністю. Зрештою, є й ст. 13 Цивільного кодексу України, яка вимагає від фізичних та юридичних осіб, суб'єктів підприємницької діяльності забезпечувати у своїй діяльності дотримання морально-етичних засад суспільства [1; 5].

Ст. 15 Основного закону України передбачає, що суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної, ідеологічної багатоманітності, жодна ідеологія не може визнаватися державною. Ця сама стаття визначає заборону цензури. Право на свободу думки і слова, право вільно збирати, зберігати і використовувати інформацію у будь-який спосіб всім, у тому числі й журналістам, гарантується ст. 34 Конституції України [1].

Ст. 45 Закону України “Про інформацію” визначає цензуру як ви-

могу, спрямовану до журналіста, головного редактора засобу масової інформації попередньо узгоджувати всі матеріали із наступним наданням дозволу на їх поширення. Ст. 46 цього Закону вимагає: “Інформація не може бути використана для закликів до повалення конституційного ладу, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання національної і релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини”.

Реалізація права на інформацію не може порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права і свободи (ст. 9 частина друга Закону України “Про інформацію”). Учасники інформаційних відносин зобов'язані поважати інформаційні права інших суб'єктів (ст. 44 частина перша Закону України “Про інформацію”) [3].

Таким чином, неоднозначність у підходах до розуміння суспільної моралі як правової категорії є каменем спотикання для усвідомлення першочергової необхідності у становленні морального суспільства. Здійснюваний упродовж кількох років систематичний моніторинг друкованої продукції, глобальної мережі Інтернет, ефіру провідних телеканалів та радіостанцій, розміщеної на зовнішніх носіях рекламної продукції, телереклами, фільмів, показ яких анонсується в медіа-просторі, та видовищних заходів виявив тенденцію до зменшення кількості порушень чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі у засобах масової інформації. Аналіз ринку рекламних послуг також засвідчив про тенденцію до зменшення кількості правопорушень у цій сфері.

Проте Указ Президента від 9 грудня 2010 р. про ліквідацію Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі звів кількарічну працю фахівців у цій галузі нанівець. Досвід інших країн свідчить: досягнення насправді високих результатів у сфері захисту суспільної моралі можливе лише за умови самоконтролю та саморегуляції. Водночас, варто усвідомити, що обмеження, які накладаються в інших країнах на діяльність ЗМІ для захисту дітей, підлітків, молоді від продукції, що завдає шкоди психічному розвитку та моральному здоров'ю і розповсюдження якої заборонено законом, не розглядається як перешкода чи загроза свободі.

Деформація суспільної моралі здебільшого означає докорінну зміну багатьох соціальних інститутів, тяжку хворобу суспільного організму, що часто виявляється невиліковною і смертельною. Тому мораль виступає чутливим індикатором загального стану суспільства, громадян, колек-

тиву, політичної партії тощо, оскільки здоров'я соціуму визначається насамперед його моральним станом.

Література

1. *Конституція* України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. *Закон* України “Про захист суспільної моралі” від 20.11.2003 р. № 1296-IV зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 20 січня 2010 р. № 1819-IV // ВВР України. — 2004. — № 12. — Ст. 192.
3. *Закон* України “Про інформацію” від 02.10.1992 р. № 1642-III зі змінами та доповненнями від 06.04.2000 р. № 2658-XII // ВВР України. — 2000. — № 27. — Ст. 213.
4. *Правові засади захисту особистих цінностей та суспільної моралі* // 36. нормативних актів України / Укладачі: Ю. Ж. Шайгородський, К. П. Меркотан. — К.: Укр. центр політ. менеджменту. — 2007. — 440 с.
5. *Цивільний кодекс* України від 16.01.2003 р. № 435-IV // ВВР України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.